Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesülete

SZAKMAI PROGRAM VÉLEMÉNYEZÉSI SZEMPONTOK

A szakmai program bírálata során az alábbi jogszabályoknak való megfelelőséget vizsgálja a módszertani szervezet.

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti szolgáltatások, intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30) NM rendelet
- A szociális gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/3013.(X.24.) Kormányrendelet
- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja 15/1998.(IV.30) NM rendelet, 10. melléklet továbbiakban: Alapprogram

A szakértői vélemény kialakítása a gyermekek napközbeni ellátását nyújtó intézmények, szolgáltatások létesítésére és működtetésére vonatkozó jelenleg érvényes szakmai keretrendszerek figyelembevételével történik:

- Családi bölcsőde szakmai iránymutatás, MACSKE, 2017.,
- Napközbeni gyermekfelügyelet szakmai iránymutatás, MACSKE 2017.,
- Óvodás korosztály esetén: Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, továbbiakban: Óvodai Alapprogram vonatkozó részei.
- Iskolás korosztály: 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, továbbiakban: NAT vonatkozó részei.
- Alternatív napközbeni ellátás-szakmai iránymutatás (MACSKE-2019)

A követelményrendszer abban a sorrendben és tagolásban tárgyalja a szakmai program megfelelőségi kritériumait, ahogyan a szolgáltatásoknak is érdemes a kidolgozás során a szakmai program struktúráját kialakítani.

1. **Formai követelmények**

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	Azonosító és alapadatok.	Feltüntetésre kerültek: -a szpr. készítőjének neve - a szpr. készítésének időpontja -fenntartó képviselőjének nyilatkozata a szpr. jóváhagyásáról - szolgáltató neve, székhelye, telephelye - hálózat esetén a hálózat alapadatai -férőhelyszám -nyitva tartási idő -ellátási terület -érvényesség ideje (mikortól meddig)
2.	Program nyelvezete, stílusa, szakszerűsége. Források felhasználásának módja.	Nyelvezete egységes, nem a jogszabályok és szakmai iránymutatások szövegét emeli be. A szakmai program nem összeollózott (más programokból, vagy szakmai anyagokból). Nem tartalmaz felesleges információkat. A szakmai program az adott szolgáltatásra íródott. A felhasznált források szó szerinti idézése nem haladja meg a

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
		teljes szakmai program 20%-át. Az idézetek a forrásfelhasználási szabályoknak megfelelően vannak megjelenítve.
3.	Szakmai program mellékletei.	Csatolásra került-e a Szülői megállapodás tervezete. Hálózat esetén az SZMSZ is kötelező melléklete a szakmai programnak.
4.	Formai megfelelőség.	Egységes szövegszerkesztéssel íródott. Szerkezetét tekintve jól tagolt, áttekinthető és szemléletes.
		A szakmai program felépítése követi a 15/1998. NM-rendelet 4/A § (1) struktúráját,
5.	Átláthatóság	Esztétikus fedlappal, számozott oldalakkal, tartalomjegyzékkel íródott-e?

2. Programrész megnevezése: Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	Az ellátandó terület gazdasági, földrajzi jellemzői.	A jellemzők a napközbeni ellátás szempontjából lényeges elemeket tartalmaznak (természeti környezet, amiben a szolgáltatás elhelyezkedik, munkalehetőségek, gazdasági fejlődés).
2.	Az ellátási területen működő napközbeni ellátások, köznevelési intézmények megjelenítése.	Az ellátandó célcsoport szempontjából részletezi a működő napközbeni ellátásokat, köznevelési intézményeket, azok kihasználtságát. Megjeleníti, hogy milyen szükségletekre reagál.
3.	Megjelenítésre kerül az ellátandó célcsoport.	A célcsoport korosztálya megjelenik. Kifejtésre kerülnek a célcsoport minden lényeges jellemzője (dolgozó, ingázó szülők, hátrányos helyzetű, SNI, nem magyar anyanyelvű, sajátos gondozási igényű gyermek stb.)

3. Programrész megnevezése: A szolgáltatás célja, feladata és alapelvei

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	A szolgáltatás céljainak meghatározásra.	A célok megfogalmazása pontos, illeszkedik az Alapprogramban megfogalmazott célokhoz, ugyanakkor tartalmaz egyedi, a szolgáltatásra jellemző elemeket, összhangban van a célcsoport és az ellátandó terület jellemzőivel.
2.	A szolgáltatás feladatainak kifejtése.	A feladatok megfogalmazása pontos, tükröződik benne a szolgáltatás egyedisége. Koherenciában van: - a kitűzött célokkal, - a szakmai szabályozókkal - a célcsoport jellemzőivel. Tematikusan kerül kifejtésre a korosztályra, korosztályokra vonatkozóan.
3.	A nevelési-gondozási alapelvek.	Koherenciában van: - a kitűzött célokkal, - a szakmai szabályozókkal - a célcsoport jellemzőivel.

4. Programrész megnevezése: Együttműködés a szolgáltatáson belül és a szakmai környezettel

.

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	A belső kapcsolatrendszer kifejtése teljes körű. A kapcsolattartás/ együttműködés tartalma	Minden szereplőre kiterjed a belső kapcsolatrendszer tárgyalása (helyettes, segítő, hálózati partnerek, koordinátor, fenntartó, szülő). A kapcsolattartás célja, formái, rendszeressége, módja valamint az együttműködésre vonatkozó kompetencia határok ki vannak fejtve.
2.	A külső kapcsolatrendszer kifejtésének teljeskörűsége. A kapcsolattartás/ együttműködés tartalma.	Legalább a gyermekvédelmi jelzőrendszert működtetővel (család- és gyermekjóléti központ), valamint a szolgáltatásnyújtásba szerepet játszó külső szakemberekkel (konduktor, gyógypedagógus, gyermekpszichológus stb.) való kapcsolattartás kifejtésre kerül. (*) A kapcsolattartás célja, formái, rendszeressége, módja valamint az együttműködésre vonatkozó kompetencia határok ki vannak fejtve.

5. Programrész megnevezése: Személyi feltételek

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	A személyi feltételek bemutatásának teljes körűsége	Bemutatásra kerül, hogy milyen foglalkoztatási formában, mennyi napi időtartamban, milyen munkakörben kívánja a fenntartó foglalkoztatni a szolgáltatásban dolgozó személyeket, továbbá szintén bemutatásra kerül az elvárt végzettségük, személyes kompetenciáik és szakmai tapasztalataik. (15/1998. NM rendelet szerinti végzettségek)

6. Programrész megnevezése: Tárgyi feltételek

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	Az ellátásra szolgáló épület, épületrész és játszóudvar bemutatása.	Bemutatásra kerül az ellátásra szolgáló épület/épületrész elhelyezkedése, megközelíthetősége, helyiségeinek egymáshoz viszonyított elhelyezkedése, átjárhatósága és beláthatósága, valamint nevelési-gondozási és egyéb funkciója. Bemutatásra kerül az épület helyiségeinek berendezése, a biztonsági és higiénés feltételek garanciái, összefüggésben az ellátandó célcsoport jellemzőivel és az ellátandó feladatokkal. Bemutatásra kerül a levegőztetésre, kültéri játékra és mozgásra teret adó lehetőség (játszóudvar, játszótér, közösségi tér) mérete, elhelyezkedése, biztonságos használatának garanciái. Az ellátásra szolgáló épület, épületrész, annak helyiségei és a játszóudvar családi bölcsőde esetén megfelel a 15/1998. NM rendelet 11.sz. mellékletében meghatározott kritériumoknak, napközbeni gyermekfelügyelet esetén a szakmai iránymutatásnak.
2.	Az ellátásra szolgáló épület, épületrész és játszóudvar használatának bemutatása	Látható a szakmai programból, hogy hogyan oszlanak meg a helyiségek és a játszóudvar az alapellátási és alapellátáson kívüli feladatok között. Amennyiben család, más szolgáltatás, intézmény is használja az épületet, udvart, a térbeli és időbeli elkülönülés kifejtésre kerül.

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
3.	A szolgáltatásnyújtás során használt eszközök bemutatása	A szolgáltatásnyújtás során használt eszközök (használati tárgyak és játszóeszközök) bemutatása teljes körű, a szakmai programból egyértelműen látszik, hogy az eszközök megfelelnek az ellátandó feladatoknak és a célcsoport jellemzőknek (életkor, fejlettségi szint, nevelési-gondozási igény, csoportösszetétel), valamint családi bölcsőde esetén a 15/1998. NM rendelet 11.sz. mellékletében meghatározott kritériumoknak, ill. napközbeni gyermekfelügyelet esetén a szakmai iránymutatásnak.

7. Programrész megnevezése: A feladatellátás szakmai tartalma, módja, a biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége, a gondozási-nevelési feladatok

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	Nevelési célok szerepelnek a szakmai programban.	A nevelőmunka céljai ● konkrétan (pld. kis segítséggel önállóan tud öltözni stb.), ● korosztályi csoportonként, ● az egyes fejlődési jellemzőkre vonatkozóan kerülnek meghatározásra.
2.	A nevelési feladatok megvalósításának bemutatása.	● A nevelési feladatok az Alapprogram alapján kerültek megfogalmazásra, meghatározásuk túlmutat az Alapprogram szövegének átvételén. ● Konkrétan látható a nevelési feladatok megvalósításának módja. ● A nevelési feladatok megvalósításának bemutatott módja szakmailag helyes, összeegyeztethető a szakmai programban megjelölt célcsoport nevelési szükségleteivel. ● A szakmai programból kitűnik, hogy a nevelési feladatok megvalósulása a gondozásba ágyazottan történik.
3.	A gondozási feladatok megvalósításának bemutatása.	● A gondozási feladatok teljes körűen bemutatásra kerülnek (étkezés-, öltözködés-, tisztálkodás és WC használat segítése, pelenkázás, altatás, levegőztetés). ● A szakmai programból látható a gondozási feladatok megvalósításának módja.

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
		● A gondozási feladatok megvalósításának bemutatott módja szakmailag helyes, összeegyeztethető a szakmai programban megjelölt célcsoport nevelési szükségleteivel.
4.	A beszoktatás megvalósításának bemutatása.	A szakmai program részletesen tartalmazza a beszoktatás folyamatát. A beszoktatás bemutatott folyamata összeegyeztethető a célcsoport nevelési-gondozási szükségleteivel.
5.	A nevelési-gondozási feladatok megvalósításának keretet adó napirend.	● A szakmai program bemutatja, hogyan veszik figyelembe az egyes gyermekek szükségleteit, otthoni napirendjét, a gyermekcsoportba járó gyermekek szükségleteinek mintázatát, a szolgáltatás nyitvatartási idejét, az időjárást, az évszakokat, a több csoporttal együtt használt helyiségek miatti napirendi koordináció szükségességét. A közös helyiségek használatának időbeli megosztását. ● A szakmai programból kitűnik, hogy a napirend átgondolt, elegendő idő jut egy-egy gyermek esetében a gondozási műveletek nyugodt elvégzésére, a napirend biztosítja a gyermekek egyéni szükséglete szerint meghatározott gondozási sorrend mentén történő folyamatos gondozás időbeni és munkaszervezési feltételeit. A szakmai program bemutatja ezen szempontok érvényesülésének folyamatát és módszereit a gyakorlatban. ● A szakmai programban leírják, hogy milyen esetekben és módon változtatják a napirendet, hogyan tud megvalósulni a rugalmasság.

8. Programrész megnevezése: Alaptevékenységen kívüli kiegészítő szolgáltatás

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	Az alapellátás és az alapellátáson kívüli tevékenységek elkülönülése.	A szakmai programból egyértelműen látszik, hogy az alapellátáson kívüli tevékenységek hogyan különülnek el az alapellátáshoz tartozó tevékenységektől térben, időben és személyi feltételekben és hogy hogyan érvényesül az alapellátás elsődlegessége.
2.	Alkalmazkodás a családok igényeihez.	A szakmai programból látszik, hogyan veszi figyelembe a családok igényeit a szolgáltatás az alapellátáson kívüli tevékenységek szervezésében.
3.	Az Alapprogram és a célcsoport igényeinek figyelembevétele.	A szakmai programból látható, hogy az alapellátáson kívüli tevékenységek esetében figyelembe vették az Alapprogram nevelési alapelveit, különösképpen a koragyermekkori intervenció szemléletének befogadását, valamint a célcsoport nevelési-gondozási szükségleteit.
4.	Az ellátás igénybevételével kapcsolatos tájékoztatás.	Az egyes alapellátáson kívüli szolgáltatások jellemzői, az igénybevétel lehetséges módjai szerepelnek a szakmai programban.

9. Programrész megnevezése: Az ellátás igénybevételének módja

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	Az ellátás igénybevételének módja. Az első kapcsolatfelvételtől a megállapodás megkötéséig tartó folyamat.	Szerepel a szakmai programban, hogy a szülők milyen feltételekkel tudják igénybe venni a szolgáltatást. A szakmai program bemutatja a szolgáltatás igénybevételének folyamatát, beleértve azt is, hogy miről és hogyan tájékoztatja a szolgáltatás az érdeklődő szülőt. (az igénybe vehető szolgáltatások köre, a térítési díj, a házirend, az ellátással kapcsolatos dokumentáció, a panaszkezelés módja...stb.) A szakmai programban szerepel, hogy a szolgáltatás igénybevétele önkéntes, kivéve a jogszabályban meghatározott eseteket.
2.	Dokumentumok, amelyek a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatosak.	A szakmai programban felsorolásra kerülnek azok a dokumentumok, – kifejtve pontos tartalmukat és funkciójukat – amelyek a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatosak.

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
3.	A megállapodás tartalma.	A Megállapodás tervezete tartalmazza a jogszabályban meghatározott elemeket: • az ellátás kezdetének időpontját; • az ellátás időtartamát (határozott vagy határozatlan ideig tart); • az ellátás során nyújtott szolgáltatások módját, tartalmát; • a térítési díj megállapítására és megfizetésére vonatkozó szabályokat; • az ellátás megszüntetésére vonatkozó szabályokat; • az ellátásban részesülő gyermek és törvényes képviselője személyazonosító adatait; • a törvényes képviselője nyilatkozatát a Gyvt.33. § (2) bekezdésében meghatározott tájékoztatás megtörténtéről; • a térítési díj fizetésére kötelezett személy nevét, lakcímét, cég esetén nevét, székhelyét, adószámát; • hálózat esetén azt, hogy a gyermek a hálózat melyik szolgáltatójánál részesül ellátásban; • a panasztételi lehetőségeket.

10. Programrész megnevezése: A szolgáltatásáról szóló helyi tájékoztatás módja

.

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	Tájékoztatás a szűkebb és tágabb környezet felé a szolgáltatásról.	Részletezi, hogy milyen csatornákat használ a szolgáltatás megismertetésére, népszerűsítésére. (Web-oldal, Facebook, helyi újság, család-és gyermekjóléti szolgálaton keresztül történő tájékoztatás, helyi TV, önkormányzatnál elhelyezett tájékoztató anyag, stb…)

11. Programrész megnevezése: Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok
1.	Az ellátást nyújtók és igénybevevők (dolgozók, szülők és gyermekek) ellátással kapcsolatos jogai és kötelezettségei.	A felsorolás teljes körűen tartalmazza a szülők, gyermekek, és a munkatársak közvetlenül az ellátással kapcsolatos jogait, kötelezettségeit, Az ellátást igénybe vevők alapvető jogai: • A szolgáltatásokat teljes körűen igénybe venni, egyéni bánásmódban részesülni. • Joga van minden fontos kérdésekben a tájékoztatáshoz, adatai védelméhez, a nyilvántartásba, dokumentumokba való betekintéshez. • Megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. • panasszal, javaslatokkal élhet • Gyermekjogi képviselő neve, elérhetősége a faliújságra ki van függesztve. A szolgáltatásban dolgozók jogai: • Az egészséges és biztonságos munkavégzéshez szükséges törvényi előírásoknak megfelelő munkafeltételek. • Véleménye kinyilvánítására, munkája elismerésére. • Megkapni a munkavégzéssel kapcsolatos megbecsülést. • Emberi méltóságukat és személyiségi jogaik tiszteletben tartása. • Segítséget kapni szakmai tudásuk gyarapításához.
2.	A jogok érvényre jutásának/juttatásának módja kitűnik a szakmai programból.	Egyértelmű az ellátást nyújtók és az ellátást igénybevevők számára, hogy a szakmai programban meghatározott jogaik hogyan, milyen helyzetekben, formában és módokon érvényesülnek az ellátás működésében.
3.	Eszközök az ellátást nyújtók és az ellátást igénybe vevők számára jogsérelem esetén.	A szakmai program tartalmazza a panaszkezelés folyamatleírását. Probléma esetén többlépcsős megoldást kínál a problémakezelésre (kötelezően szerepel a gyermekjogi képviselő neve? → változhat, elérhetősége, jogköre). A panaszkezelés folyamatának leírása a dolgozók jogainak sérülése esetén.

12. Programrész megnevezése: A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültségének biztosítása

ssz.	Értékelési kategóriák	Megfelelőségi kritériumok	A szakmai program megfelel a minőségi minimum követelményeknek	Indoklás („részben" és „nem" értékelés esetén) / Korrekciós javaslatok
1.	A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának folyamata és eszközei. Kötelező továbbképzések.	Olyan folyamatok és módszerek kerülnek bemutatásra, amiből kitűnik a szakmai munka összehangolásának igénye és hatékonysága, a munkatársak képzési és önfejlesztési igényének támogatása és a három évenként kötelező továbbképzéseken való részvétel teljesítése a szolgáltatást nyújtó személy és helyettes részéről. (**)	igen/részben/nem	

(*)Javasolt a kapcsolatfelvétel a módszertani feladatokat is ellátó Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesületével. (MACSKE).
(**) A kisgyermeknevelői munkakörben foglalkoztatott személyt működési nyilvántartásba kell venni 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet szerint, és továbbképzésének tekintetében a 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet az irányadó.